

Mens & Motivatie

Werken als logopediste

Ik werk al jaren als logopediste op een school in het speciaal onderwijs. Op de school waar ik lesgeef zitten veel kinderen die gediagnosticeerd zijn met een gedragsstoornis. Dat huidige diagnosesysteem velt oordelen over kinderen waarbij meetresultaten als onveranderlijk worden beschouwd. Stempels als PDD-NOS of ADHD zetten kinderen vast in een beperkt ontwikkelingsperspectief van hun eigen talenten. Daarbij ontnemt een 'stempel' ook alle betrokkenen hun verantwoordelijkheid: als leerkracht zou je er niets aan kunnen doen, ouders zouden er niets aan kunnen doen, kinderen zouden er zelf niets aan kunnen doen.

Het frustreerde me, ik wilde die kinderen met dyslexie, taalproblemen of leerproblemen laten zien waar hun mogelijkheden lagen. Pas toen ik naar het onderwijs ging kijken op een andere manier, raakte ik weer geïnspireerd. Ik bedacht me dat wij leerkrachten de wereld van de toekomst niet kennen. Onze enige taak is om kinderen weerbaar te maken, ervoor te zorgen dat ze in hun eigen kracht geloven zodat ze de oplossingen kunnen vinden die bij hun tijd passen. Daarbij is het belangrijk dat je kinderen leert dat het niet erg is om fouten te maken.

Ik ben dit jaar zestig geworden, en heb net mijn eigen praktijk opgezet om kinderen te helpen met leerproblemen. Hier kan ik doen wat ik goed vind. Ik vind het geweldig om ze te zien groeien, en de ouders ook. Bedrijfsomzet motiveert me niet. Het motiveert me dat ik eindelijk verandering kan brengen.

Gaby Bosman, logopediste in het speciaal onderwijs

De productie van dierlijke eiwitten behoort tot de meest milieu-belastende onderdelen van het voedselpakket. Extra problematisch hierbij is dat niet alleen het aantal aardbewoners groeit naar 9 miljard in 2050, maar dat door de economische groei in opkomende landen er naar schatting zo'n 3 miljard veeleisende consumenten uit de middenklasse bij komen. De beschikbare landbouwgrond, de zoetwatervoorraad en biodiversiteit zullen in de toekomst onder druk komen te staan wanneer we er niet in slagen ons verbruik van dierlijke eiwitten om te buigen naar een meer duurzaam, plantaardig dieet. In het D66-Verkiezingsprogramma staat een zogeheten 'vleestaks' als maatregel om duurzame consumptie te bevorderen. Is dit een goede sociaal-liberale maatregel?

Samenstelling: **Marijn Bosman**

D66 Debat

D66 is een sociaal-liberale partij, met als uitgangspunt de vrijheid van het individu in samenhang met zijn sociale omgeving (*societas*: bondgenootschap en *libertas*: vrijheid). De invulling van dit sociaal-liberale gedachtegoed leidt echter niet per definitie tot eenduidige standpunten. In de rubriek 'Debat' tast *Idee* de verschillende afwegingen en invalshoeken onder D66-leden af. Iedere editie lanceert de redactie een debatstelling op Plein66 en LinkedIn die aansluit bij het themanummer. De discussie die dit tot gevolg had, wordt in dit artikel samengevat.

> Duurzaam consumeren bevorderen met een extra belasting op vlees is NIET sociaal-liberaal

De tegenstanders van de 'vleestaks' verenigen zich hoofdzakelijk in twee argumenten. Ten eerste vinden zij dat de staat geen actieve rol heeft in de individuele keuzes van Nederlanders om wel of geen vlees te eten. Ten tweede stellen zij vragen bij de effectiviteit ervan: milieudruk door vleesconsumptie is een mondiaal probleem en het is alleen maar nadelig voor Nederland als het hier in zijn eentje actie op onderneemt.

‘Een vleestaks is strijdig met het sociaal-liberale grondbeginsel om zelfstandig tot keuzes te komen’

Met betrekking tot het eerste argument, menen de tegenstanders dat duurzaam gedrag niet van bovenaf opgelegd moet worden. In plaats daarvan moeten voor- en nadelen van bepaald gedrag op een open en eerlijke manier worden gecommuniceerd. Zo zullen de meeste mensen vanzelf de juiste keuzes maken. Een leraar uit het middelbaar onderwijs schrijft: ‘Een vleestaks vind ik strijdig met het sociaal-liberale grondbeginsel met betrekking tot de vrijheid om zelfstandig tot keuzes te komen.’ Een copywriter vult aan: ‘Ik vind dat de overheid zich niet actief met individuele keuzevrijheid moet bemoeien. De overheid heeft vooral een voorlichtingstaak.’

Als Nederland in zijn eentje een vleestaks invoert, maakt het geen verschil voor het milieu, zo luidt het volgende argument van de tegenstanders. Het zou de Nederlandse burgers, koopkracht en economie benadelen, maar per saldo weinig maatschappelijke baten opleveren. Dit strookt niet met een effectieve en efficiënte overheid als sociaal-liberaal principe. Daar bovenop komt nog dat om effectief te kunnen zijn, de heffing zo hoog zou moeten zijn, dat de maatregel sociaal onwenselijk wordt, want ‘vlees eten moet geen statussymbool worden’ voegt een forumbezoeker toe.

Om bovenstaande redenen menen de tegenstanders dat de gemiddelde Nederlander geen baat heeft bij een extra belasting op vlees vanuit een duurzaamheidsoogpunt. Een enkeling vindt het gezondheidsargument wel overtuigend. Een oud-raadslid uit Zwolle geeft aan nog wel bereid te zijn om een hogere belasting te betalen als vleesconsumptie directe gevolgen heeft voor zijn persoonlijke gezondheid: ‘Ik zou het alleen reëel vinden om een hogere prijs voor vlees te betalen als het volgens mijn huisarts aanwijsbare gezondheidsklachten veroorzaakt.’ Persoonlijke vrijheid wordt zo wel geborgd.

> Duurzaam consumeren bevorderen met een extra belasting op vlees is WEL sociaal-liberaal

Volgens de voorstanders van de vleestaks is ‘rechtvaardigheid’ een doorslaggevende factor. Ze willen de keuzevrijheid van latere generaties beschermen en voorkomen dat vervuiling en druk op landgebruik de wereld zodanig aantast dat de leefbaarheid in de toekomst minder wordt. Ze willen niet wachten op mondiale consensus, maar vinden dat Nederland als een welvarend land meer verantwoordelijkheid draagt en juist een voorbeeld zou moeten geven.

Een vrijwilliger bij een gehandicaptenorganisatie: ‘Als individuele consument moet je alle kosten die je aankoopgedrag veroorzaken betalen, inclusief de milieulasten. Het hoort gewoon in de kostprijs van het product te zitten.’ Onverantwoord omgaan met het milieu zou toekomstige generaties beperken in hun keuzevrijheid. Dat maakt belastingen op voedsel met hoge maatschappelijke kosten volgens hem een sociaal-liberaal principe. Hij krijgt bijval van een student Politieke Economie die daarnaast vindt dat belasting op voedsel niet alleen bepaald moet worden door de milieudruk maar ook door gezondheidseffecten en de daaraan gerelateerde zorgkosten.

Op de milieudruk van vlees op wereldwijde schaal heeft een Nederlandse vleestaks weinig invloed, geven de voorstanders toe. Maar zij vinden dat Nederland als een van de rijkste landen ter wereld een grote verantwoordelijkheid draagt. We zouden daarom niet moeten wachten tot de gehele wereld eensgezind hetzelfde gaat doen en dan pas volgen. Als Nederland zelf een begin maakt en ervaring opbouwt dan kan ons land dit standpunt ook internationaal promoten, denken de voorstanders. ‘Als je 200 jaar geleden beweerde dat een werkloze een uitkering moest krijgen van de staat, vrouwen mochten stemmen of de slavernij zou moeten worden afgeschaft, dan kreeg je dezelfde kritiek voor je kiezen als nu de

tegenargumenten ten aanzien van de belasting op milieuvervuילend vlees luiden. Ik denk niet als Nederlander, maar als wereldburger’, geeft de gehandicaptenverzorgster aan. Keuzevrijheid kan alleen bestaan als individuen zich verantwoordelijk voelen voor de wereld om hen heen.

‘Als individuele consumenten je verantwoordelijk voor alle kosten van je aankoop, inclusief de milieulasten’